Konuşmacı: Osman TURAN (Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı)
Konu: 5651 sayılı Yasa Yönüyle 'Erişime Engelleme' Uygulamaları

İnternetin düzenlemesi ile ilgili olarak; bunu Avrupa Birliği ve AB'ye üye Ülkelerin herhangi bir yasa olmaksızın, yaptırım tehdidi ile uyguladıkları, internetin regülesini yapan birçok Avrupa Ülkesi mevcuttur. Bunlardan bazıları: İngiltere, Almanya, Fransa, Danimarka, İsveç, Norveç'tir.
Ülkemizde 5651 sayılı yasa ve yönetmelikleri ile İnternet aktörlerinin tanımlanması, sorumluluklarının belirlenmesi, içerik çıkarma "Bildir-Kaldır" ve erişim engelleme usul ve esaslarının belirlenmesi vb. düzenlemeler ile Avrupa Birliği ülkelerinden bir adım öne geçilmiştir.
Avrupa ülkelerinde STK'lar sorumluluk alıyorlar. Fakat Türkiye'de STK'lar böyle bir sorumluluk noktasında çok yetersiz.
AB ülkelerinde İnternet içerik düzenlemelerine yönelik tavsiye kararları ve yaptırım imaları ile sonuç alınmaya çalışılmasına karşın; Ülkemizde, Demokratik Hukuk devletine yakışır bir şekilde kanuni düzenlemeler getirilmiş ve 5651 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelikleri çıkarılmıştır.
İnternet içeriğinin düzenlenmesine ilişkin çalışmalar dünyada hemen hemen her ülke kendi hassasiyetlerine göre düzenleme yoluna gidiyorlar. Türkiye'de yapılanlar dünyadaki gelişmelere paralel olan yapılan çalışmalardır. En azından Türkiye'deki uygulamalarda yasal bir dayanak var. Çoğu ülkede bu maalesef yok.
5651 sayılı Kanunun amaç ve kapsamının neler olduğuna Kanunun ilk iki maddesinde yer verilmiştir.
Erişime engellemeler katalog suçlar ile sınırlıdır. Ve Başkanlığımızın görevi de belirli suçlarla mücadele etmektir.
Katalog sınırlaması ve sınırlılığın gerekçeleri Kanunun gerekçesine ve komisyon tutanaklarında daha detaylı izah edilmiştir.
Katalog suçlar 8 inci madde de yer verilmiştir.
Erişime engelleme kararlarında bulunması gereken unsurların neler olduğu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde yer verilmiştir.
5651 sayılı yasadan sonra katalog suçlar dışında erişime verilemeyeceği görüşündeyiz.
Kişisel hak ihlallerinde 5651 sayılı yasanın 9 uncu maddesinde belirtilen usul takip edilmelidir.
Bildir-kaldır yöntemi ve bu hususta Başkanlığımız çok sayıda uygulamaları mevcuttur.
Başkanlığımızın itiraz yetkisi; Başkanlık için önemli bir kontrol mekanizması oluşturmuştur.
Erişime engelleme ve ihbarlarla ilgili güncel istatistikî bilgilere http://www.guvenliweb.org.tr adresindeki "istatistikler" başlığı altında detaylı olarak yer verilmiştir.
Erişime engellemelerde dünya uygulamalarında dünyadaki yerimizin basında yansıtıldığı gibi Afrika ülkeleri ile değil Demokratik Avrupa ülkeleri ile 'makul derecede sansür uygulayan ülkeler' kategorisinde yer almaktadır.
5651 sayılı yasanın ilk bir yıllık uygulamasında mahkemeler tarafından URL'den erişim engelleme kararı verilmesinin yaygın olmadığı görülmüştür. URL filtreleme altyapısının kurulması, mahkemelerin bu tür karar vermeleri sağlanmadan bir mana ifade etmeyecektir. Ayrıca, 5651 sayılı yasa ve yönetmelikler, mahkemelerin aşamalı (terditli) karar vermelerinde, yani eğer içerik çıkartılırsa engelleme yapılmasın türü ifadelerini uygulamaya yeter hükümler içermektedir.

Neden suç unsuru içeren URL erişimi engellenmiyor da doğrudan alan adı tamamıyla erişime kapatılıyor? —Kararı veren mahkemelerdir. Ayrıca istenilenin teknik açıdan mümkün ama çok zor ve maliyetlidir. Dünyada bunu yapan şirketlerin yok denecek kadar azdır. Ayrıca ISS'lerin bu zorluğunu bildiklerinden buna yanaşmamaktadır. Ama yine de Başkanlığımız konuyla ilgili çalışmalarını sürdürmektedir.

URL'den içerik çıkartılmasının Başkanlığımız çabaları sonucu sağlanması nedeniyle Mahkemelerce youtube ile ilgili olarak 31 adet facebook ile ilgili olarak 9 adet erişime engelleme kararı verilmesine rağmen; youtube'un 11 defa erişiminin engellenmesi yapılmış, fakat facebook un hiç erişimi engellenmemiştir.

Başkanlığımızca URL olarak birçok siteden içeriğin çıkartılmasın sağlamıştır. Ayrıca amacımızın yasaklar getirmek değil suç unsuru olan içeriğin çıkartılmasının sağlanarak katalog suçların önlenmesi ile ilgili mücadele etmektir, bu alanda da başarılı olduğumuz düşüncesindeyim.

Alan adından erişime engelleme yerine URL'den filtrelemenin yapılmasına mevzuatın uygundur. Ancak teknik mahsurları olabileceği ama bunun ile ilgili olarak yine de çalışmaların devam edilmektedir.

Bilinçlendirme faaliyetlerimizin de devam etmektedir.

5651 sayılı Kanunda erişimi engellenecek suçlar arasında sayılan 'müstehcenlik' suçunun her ne kadar muğlâk gibi görünse de uygulamamızın Yargıtay Genel Kurulu'nun 1996 tarihinde vermiş olduğu 19.3.1996 tarihli ve 1996/5–27 esas, 1996/45 sayılı kararı ve yargı içtihatları doğrultusunda yapılması dolayısıyla herhangi bir tereddüde hâsıl bir durumun yoktur.

Kamuoyunda tartışılan alibaba.com, geocities.com, richharddawkins.org, gazetevatan.com, blogger.com gibi sitelere erişim engelleme kararlarının Başkanlığımızla bir ilgisi bulunmamaktadır.

T.İ.B. tarafından re'sen alınan kararlara konu İnternet yayınlarına ilişkin şu ana kadar kamuoyunda ciddi bir tartışma yaşanmamıştır.